

Nr 302.

Av herr **Lindqvist** i Stockholm **m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen.

Då vi nu åter framföra vårt gamla rättfärdighetskrav om Åkarpslagens avskaffande, synes detta kunna ske utan någon längre uttömmande motivering, emedan vi inför Riksdagen upprepade gånger såväl i motioner som i anföranden i riksdagsdebatterna framfört hela raden av härande skäl för detta vårt yrkande. Alla dessa skäl kvarstå orubbade och Åkarpslagens verkningar äro allt fortfarande desamma som förut från vår sida framhållits.

Ett upprepande av dessa skäl och synpunkter vore endast att onödigtvis belasta riksdagens tryck, varför vi härmed endast vilja återropa samt inför utskott och Riksdag vidhålla samt ytterligare understryka vad vi förut anfört till stöd för kravet på Åkarpslagens avskaffande.

Vi anse oss dock härvid böra erinra om att Andra kammaren för lidet år för första gången biträdde det av oss framförda yrkandet, i det kammaren då beslöt med 138 röster mot 50, att strafflagens 22 och 24 §§ skulle återställas till den lydelse de haft före de vidtagna lagändringarna av åren 1893, 1897 och 1899.

Härtill genmäles säkerligen, att detta Andra kammarens beslut endast var en demonstration mot Första kammarens vidblivna fullständigt oresonliga ståndpunkt, då högern i den kammaren åter hade tillbakavisat alla framförda förslag till förändring av Åkarpslagen. Vi tillåta oss dock hålla före, att det må vara Andra kammarens plikt och skyldighet att nu vidbliva den en gång intagna rättvisa ståndpunkten i denna fråga, då beslutet otvivelaktigt står i full samklang med flertalet väljares önskan, som utgöra underlaget för denna folkvalda kammare.

Ett fullständigt utplånande av denna skamfläck ur den svenska strafflagen skall lända den folkvalda delen av representationen till heder,

och till detta resultat måste vi förr eller senare nå fram trots Första kammar-högerns kända envisa motstånd. Skulle detta ej lyckas måste all tro på rättvisans seger fördunklas, men historien förtäljer oss ju dock en annan ordning i utvecklingen.

Emellertid har Kungl. Maj:t i proposition till årets Riksdag förelagt samma förslag som förra året. Det är den liberalhumana linien, som vi tilläto oss beteckna detta förslag i vår motion vid fjolårets riksdag, vilket innefattar kravet på Akarpslagens humanisering, så långt den politiska maktställningen för närvarande medger. Detta innebär ju dock i själva verket ett bibehållande av en lagbestämmelse, som på sin tid av den nuvarande statsministern inför riksdagen betecknats såsom en undantags- och en klasslagstiftning.

Märkligt är även det yttrande av justitieministern, som är återgivet i årets proposition, där han anför följande:

»Nu liksom förut är jag av den meningen, att det riktigaste och bästa vore, om man kunde taga steget fullt ut och i anslutning till det upprepade gånger framställda yrkande, som vid förra riksdagen bifölls av Andra kammaren, bringa 22 och 24 §§ i 15 kap. strafflagen tillbaka till det innehåll de hade före lagarna av åren 1893, 1897 och 1899. Men då jag allt fortfarande är övertygad om att ingen som hälst möjlighet finnes att nu ena Riksdagens kamrar om ett dylikt beslut, skulle jag anse oriktigt att för strävandet efter nämnda mål skjuta undan tanken på att snarast möjligt tillgodose behovet av sådana förändringar i nuvarande bestämmelser, att de svåraste olägenheterna av dessas tillämpning undanröjas.»

Klart är sålunda konstaterat att regeringen är för Akarpslagens fullständiga avskaffande, men att man av opportunitetsskäl ej framför detta yrkande. Det är sålunda förstakammarhögern som bestämmer och dikterar lagarnas innehåll, det är denna reaktionära grupp av medborgare som i rent egoistiskt intresse kräver ett fortbestånd av denna orättvisa i den svenska strafflagen, i kraft av vilken hundratals oförvitliga medborgare trakasseras och utstå hårda lidanden, och för detta högerns krav böjer sig regeringen samt fordrar vänsterns underkastelse. Oss synes dock som ett klart och bestämt uppträdande i överensstämmelse med den åskådning man hyser vore det riktigaste, vilket också otvivelaktigt skulle leda till ett gynnsamt resultat.

Om Kungl. Maj:ts nu föreliggande från fjolåret upprepade förslag, vilja vi nu liksom i vår motion av förra året framhålla, att vissa av de föreslagna förändringarna lämna en viss trygghet mot allt för grova missbruk av Akarpslagen, men klasslagen kommer dock att finnas kvar och lämnar i utsikt fortsatta trakasserier i stor utsträckning. Om den när-

mare innebörden i viss del av den nu föreslagna lagändringen tillåta vi oss att ur vår motion vid förra riksdagen andraga följande:

»Om vi sålunda kunna giva ett visst erkännande åt den föreslagna inskränkningen i strafflatituden med därav följande verkningar på häktningensrätten, så kunna vi ingalunda finna den i propositionen föreslagna anordningen rörande åtalsrätten vara i något avseende tillfredsställande. Genom att ändra åklagarens rätt att ingripa i de fall, där det ifrågavarande brottet medför »fara för allmän säkerhet eller ordning», skulle visserligen åstadkommas en förändring i lagtextens form, men vid tillämpningen av åtalsrätten kan dock befaras, att åklagaren ofta anser, att fara för allmän säkerhet och ordning föreligger, som berättigar till åtal. Stötesstenen för en riktig uppfattning av själva lagbudets innehåll, nämligen det obestämda uti själva arten av det hot, som konstituerar brottet, har i förslaget blifvit undanröjd, men i stället öppnas här nya vanskligheter, vilka icke kunna överskådas och som bringa lagens tillämpare i nya, kanske större tvivelsmål och svårigheter.

Visserligen kan det ju framhållas, att även om åklagarmakten och domstolarna skulle misstaga sig om stadgandets rätta innebörd, så finnes det överordnade myndigheter, som kunna rätta misstaget. Men å andra sidan komma dessa rättelser i allmänhet för sent för det praktiska livets behov, och dessutom böra lagar skrivas så, att de icke kunna presumeras grundläggga missuppfattningar.

Emellertid, för frågans avgörande är det naturligtvis av nöden, att man närmare utreder innebörden av stadgandet. Vad innebär då fara för allmän säkerhet eller ordning? Ett generellt svar på den frågan torde icke kunna givas, utan måste det bero på en vars uppfattning, huruvida den allmänna säkerheten eller ordningen äventyras genom en viss handling. Man torde kunna säga, att uti ovannämnda begrepp inrymmas *alla* brott, när grunden för statens straffande verksamhet just är värnandet av den allmänna säkerheten eller ordningen. Den, som stjälar, mördar, anlägger mordbrand, förfalskar, gör sig skyldig till bedrägeri, mened och andra dylika brott, straffas ju icke endast därför att han begått ett brott mot viss person — ty då skulle all allmän åtalsrätt bortfalla — utan just därför att han förgripit sig på samhällsordningen och satt rättssäkerheten i fara. Naturligtvis kan man även begränsa begreppet sålunda, att därmed avses sådana brott med här ifrågavarande syfte, vilka i ett visst ögonblick äventyra den yttre ordningen och påkalla ordningsmaktens omedelbara ingripande. Men då äger otvivelaktigt allmänna åklagaren *på andra grunder* rätt att ingripa, och förbrytelsen torde falla under långt strängare lagrum, uppror, upplopp eller dylika allmänfarliga brott.»

Vi kunna alltså ingalunda finna att den av Kungl. Maj:t föreslagna lagändringen, lika litet som andra vid föregående riksdagar framförda förslag till ändringar av detta lagrum, tillfredsställer den samhällsklass' krav, som vi företräda, nej, denna samhällsklass' oeftergivliga och fullt rättvisa krav, är fortfarande som tillförne, Akarpslagens fullständiga utplånande ur den svenska strafflagen.

I anslutning till denna åskådning vilja vi nu liksom förra året framhålla, att år 1899 blivit ett år i den svenska arbetarrörelsens historia, som aldrig kan glömmas, ty då lagfästes en stor medveten orätt mot den svenska arbetarklassen, en orätt, som sedan i snart 15 år hänsynslöst utnyttjats i en annan samhällsklass' själviska intressen. 1899 års undantagslag och klasslag har utsatt alltför mycket lidande öfver den svenska arbetarklassen, har alltför mycket rubbat dess förtroende för rättsskipning och myndigheter. Detta lidande kan icke försonas, förtroendet till rättsskipning och myndigheter kan icke återvinnas med mindre, än att undantagslagen med kraftig hand och till sista bokstaven utplånas ur vår strafflag. Icke någon förändring, tillägg, utvidgning eller partiell förbättring kan bliva full rättvisa, och utan full och oavkortad rättvisa kan icke den svenska arbetarklassen i denna brännade fråga bliva tillfredsställd.

Med hänvisning sålunda till all den utredning, som i våra föregående motioner lämnats, och som å ena sidan visat, att ifrågavarande undantagslagstiftning *icke fyller något samhälleligt behov*, å andra sidan uttömmande behandlat och klarlagt *lagens vådor för såväl medborgarne själva som för statens dömande myndigheter och ordningsmakt*, allt synpunkter, som med klarhet och skärpa framhållits i dessa våra motioner angående ändrad lydelse av 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen, få vi hemställa,

att Riksdagen ville för sin del besluta att återställa 15 kap. 22 och 24 §§ strafflagen till den lydelse, dessa §§ hade före lagändringarna av åren 1893, 1897 och 1899.

Stockholm den 12 april 1913.

Herman Lindqvist.

<i>Hj. Branting.</i>	<i>F. W. Thorsson.</i>	<i>Nils Persson.</i>
<i>A. J. Christierson.</i>	<i>E. Palmstierna.</i>	<i>Viktor Larsson.</i>
<i>V. Rydén.</i>	<i>Bernh. Eriksson.</i>	